

การศึกษายทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

นางสาวณัฐวีร์ ทวีวิเสสานนท์

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา

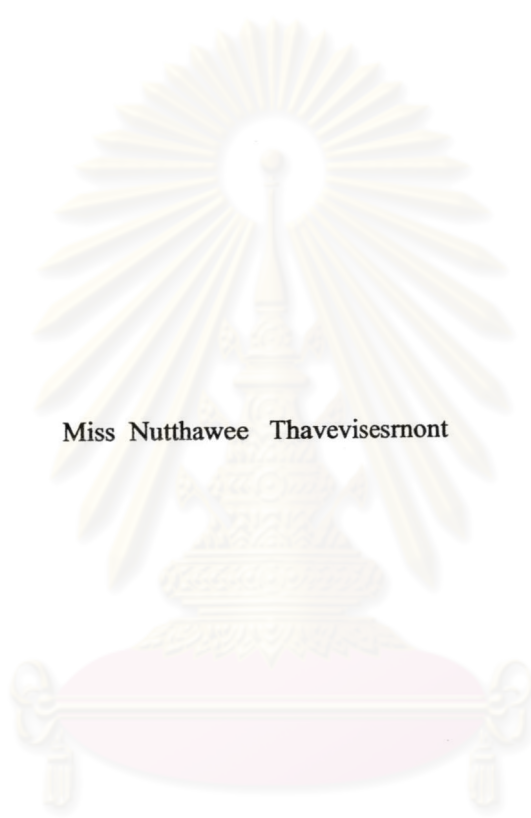
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5668-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF ACTUAL AND EXPECTED ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Miss Nutthawee Thavevisernont

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education in Educational Administration

Department of Educational Administration

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5668-2

ณัฐวีร์ ทวีวิเสสานนท์ : การศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF ACTUAL AND
EXPECTED ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา ผศ. ดร.
ฉันทนิภา คุปรัตน์ , 237 หน้า. ISBN 974 -17-5688-1-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงและ
บทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสำรวจใน
การเก็บข้อมูล โดยศึกษาจากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 131 คนและกลุ่มครู จำนวน 390 คน จาก
โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิด
การบริหารงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
การทดสอบค่าที ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครุมีความเห็นว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท
ในระดับมาก และคาดหวังว่าควรแสดงบทบาทในระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่คาดหวัง พบว่า มีความ
แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อนิติศ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4583688027 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : ACTUAL AND EXPECTED ROLES / ADMINISTRATORS / SCHOOL OF THE BANGKOK METROPOLITAN AADMINISTRATION

NUTTHAWEE THAVEVISESRNONT : A STUDY OF ACTUAL AND EXPECTED ROLES OF ADMINISTRATORS UNDER THE BANGKOK METROPOLISTAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR; ASST. PROF. NATNIPA COOPPARAT. 237 pp. ISBN 974 -17-5688-1-2.

The purpose of this research was to study and compare the actual and expected roles of administrators under the Bangkok metropolistan administration. The study sample consisted of 131 school principals and 390 teachers who were answered the questionnaire. The questionnaire are used as researching tools which are developed by the National Education Act B. E. 2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002) . Mean of frequency, percent, mean, standard deviation, t-test analysis and data processing by SPSS for window were used to analyzed the data

The results of the study indicated that, the opinions of school administrators and teachers concerning the actual and expected role of administrators are high criteria.

Comparing between the actual and expected roles, it was found that there are significant difference at 0.05 level.

Department Educational Administration
Field of study Educational Administration
Academic year 2003

Student's signature.....*Nutthan*.....

Advisor's signature.....*N. Coopparat*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉัฐนิภา คุปรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำให้ข้อคิดเห็นและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์กอบกุล พฤษะวัน อาจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ คุณกมล บุญประเสริฐ และคุณประกาศิต ยังกง ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาช่วยตรวจสอบ แก้ไข ให้คำแนะนำในการทำเครื่องมือวิจัย และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะคณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและขอขอบคุณ ผู้บริหารและครู โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามอย่างยิ่ง

ขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ นิสิตภาควิชาบริหารการศึกษาทุกคน ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุน ช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้

สุดท้าย ขอขอบพระคุณ มารดา และสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่ได้ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ฉัฐวীর ทีวีวิเสสานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	11
วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
ลำดับขั้นในการวิจัย.....	14
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน... ..	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	72
บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	76
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	191
สรุปผลการวิจัย.....	192
การอภิปรายผล.....	198
ข้อเสนอแนะ.....	206
รายการอ้างอิง.....	208
ภาคผนวก.....	212
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	237

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	67
2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล	70
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	72
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงาน ด้านวิชาการ.....	76
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทที่คาดหวังในการบริหารงาน ด้านวิชาการ.....	88
6 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานด้านวิชาการ.....	100
7 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานด้านวิชาการรายด้าน.....	108
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงาน งบประมาณ.....	110
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทที่คาดหวังในการบริหารงาน งบประมาณ.....	117
10 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานงบประมาณ.....	124
11 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานงบประมาณรายด้าน.....	128
12 เฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงาน บุคคล.....	130
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทที่คาดหวังในการบริหารงาน บุคคล.....	138
14 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานบุคคล.....	146

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

15	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานบุคคลรายด้าน.....	151
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารทั่วไป.....	153
17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทที่คาดหวังในการบริหารทั่วไป.....	166
18	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารทั่วไป.....	179
19	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารทั่วไปรายด้าน.....	187
20	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารรวม 4 ด้าน.....	189

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย